

Міністерство освіти і науки України
Національна металургійна академія України / НМетАУ /
Фізико-технічний інститут металів та сплавів НАН України
Технічний університет - ТУ Варна
Інститут інтегрованих форм навчання НМетАУ /ІНІФН/
Дніпровський освітній центр
Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-
економічного університету
Національний авіаційний університет

Ministry of Education and Sciences of Ukraine
National Metallurgical Academy of Ukraine /NMetAU/
Physico-Technological Institute of Metals and Alloys
of National Academy of Sciences of Ukraine
Technical University – Varna
Institute of Integrated Education /InIE/
Dnipropetrovsk Education Center
Kharkiv Trade and Economics Institute of Kyiv National University
of Trade and Economics
National Aviation University

X Міжнародна конференція молодих вчених
X International Conference of Young Scientists

МОЛОДІ ВЧЕНІ 2019 –
ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

YOUNG SCIENTISTS 2019 –
FROM THEORY TO PRACTICE

07 березня 2019 р., м. Дніпро, Україна
March 07 2019, Dnipro, Ukraine

PROCEEDINGS
МАТЕРІАЛИ

Міністерство освіти і науки України
Національна металургійна академія України / НМетАУ /
Фізико-технічний інститут металів та сплавів НАН України
Технічний університет - ТУ Варна
Інститут інтегрованих форм навчання НМетАУ /ІнІФН/
Дніпровський освітній центр
Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного
університету
Національний авіаційний університет

Ministry of Education and Sciences of Ukraine
National Metallurgical Academy of Ukraine /NMetAU/
Physico-Technological Institute of Metals and Alloys
of National Academy of Sciences of Ukraine
Technical University – Varna
Institute of Integrated Education /InIE/
Dnipropetrovsk Education Center
Kharkiv Trade and Economics Institute of Kyiv National University
of Trade and Economics
National Aviation University

X Міжнародна конференція молодих вчених
**«МОЛОДІ ВЧЕНІ 2019 –
ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ»**

07 березня 2019 р., м. Дніпро, Україна

М А Т Е Р І А Л И

X International Conference of Young Scientists
**«YOUNG SCIENTISTS 2019-
FROM THEORY TO PRACTICE»**

March 07 2019, Dnipro, Ukraine

P R O C E E D I N G S

Дніпро
2019

УДК 339.137.2
МЗ4

Схвалено Вченою радою Інституту інтегрованих форм навчання НМетАУ
і редакційною радою конференції

Укладачі: Т.С. Хохлова, Ю.О. Ступак

Збірник матеріалів X Міжнародної конференції молодих вчених «Молоді вчені 2019 - від теорії до практики» (07 березня 2019 р., Дніпро, Україна) містить 109 публікацій (доповіді, статті, тези), що надійшли до оргкомітету та прийняті до опублікування.

Proceeding of X International Conference of Young Scientists «Young Scientists 2019 - from theory to practice» (March 07 2019, Dnipro, Ukraine) contains 109 reports (articles, theses) submitted to the Organizing Committee and accepted for publication.

Верстка збірника здійснена з оригіналів,
наданих авторами в електронному вигляді.

Тексти доповідей /статей, тез/ та їх назви в змісті відтворені мовою оригіналу,
в редакції, наданій авторами або узгодженій з ними.

Відповідальність за зміст доповідей, а також якість ілюстрацій, виконаних
з відхиленнями від вимог, несуть автори доповідей.

ISBN 978-617-7433-77-3

© НМетАУ, 2019

© ІнІФН, 2019

© Хохлова Т.С., Ступак Ю.О.,
упорядкування, 2019

ДО УВАГИ АВТОРІВ

Шановні колеги!

В цьому році оргкомітетом організовано і проведено вже десяту конференцію «Молоді вчені...», що є певним рубежем і показником «зрілості» даного заходу, який за цей час виріс з майданчику для обговорення студентських робіт до повноцінної конференції, в якій приймають участь не тільки магістри та аспіранти, але й здобувачі докторських ступенів, а також молоді вчені, що представляють науково-дослідні підрозділи відомих інститутів та підприємств різних форм власності.

За час, що минув з дати проведення першої конференції (2010 рік), суттєво змінився не тільки склад її учасників. Набули чинності нові нормативні акти щодо порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам (Постанова КМУ №656 от 19.08.2015) та порядку затвердження відповідних рішень вчених рад (Наказ МОН України від 14.01.2016 №13), введено нові вимоги до оформлення дисертацій (Наказ МОН України №40 від 12.01.2017), внесено деякі зміни до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (Постанова КМУ від 23.03.2016 р. № 261). Із затвердженням нового «Порядку формування Переліку наукових фахових видань України» (Наказ МОН від 15.01.2018 №32) суттєво змінилися й вимоги щодо рівня публікацій (статей), які можуть бути надруковані у фахових виданнях.

Враховуючи вказані вище зміни, з кожним роком оргкомітетом все більше уваги приділяє контролю якості публікацій – як їх оформленню, так і дотриманню інших обов'язкових вимог, зокрема – академічній доброчесності та коректності запозичень з наукових робіт інших авторів. З цією метою ми з 2018 року використовуємо спеціалізовані програмні засоби, що дозволяють оперативно виявляти роботи з порушеннями правил цитування. На жаль, такі випадки хоч і не часто, але ж трапляються, на що оргкомітет вказує авторам та керівникам робіт... В найближчий час оргкомітет вирішить питання щодо систематичного розміщення (оприлюднення) ВСІХ матеріалів (доповіді, статті), які увійшли до збірника, в мережі Інтернет з відповідним підсиленням контролю за дотриманням принципів наукової етики, що зведе до мінімуму вірогідність порушення авторського права тощо. Цій роботі значною мірою сприяє співпраця оргкомітету та обмін досвідом з провідними європейськими університетами, де щорічно відбуваються наші конференції «Стратегія якості в промисловості та освіті» (з 2005 року, Технічний університет м. Варна, Болгарія) та «Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід» (2017 рік – Відень, Австрія; 2018 рік – Гельсінкі, Фінляндія).

Враховуючи те, що помітна кількість авторів висловлює бажання щодо публікації не тільки тез доповідей, але й наукових статей (в тлумаченні, наданому у Бюлетені ВАК України. – 2003. – №1. – С. 2), починаючи з 2019 року всім учасникам конференцій, в тому числі т.з. «заочним» авторам, оргкомітет буде пропонувати опублікування їхніх статей в періодичному науковому виданні, з яким у нас налагоджені партнерські стосунки.

Висловлюємо вдячність всім авторам матеріалів, що були надіслані на адресу оргкомітету конференції та увійшли до цього збірника. Сподіваємося, що нашу співпрацю в межах цієї та інших конференцій буде продовжено і в майбутньому. Зі свого боку оргкомітет докладде всіх зусиль, щоб заплановані конференції відповідали своєму високому статусу, проходили на належному організаційному та науковому рівні, а їх учасники отримували всебічну підтримку щодо можливості оприлюднення своїх наукових здобутків.

Оргкомітет

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВ'ЯЗКУ СУМІСНОЇ ЗАДАЧІ РОЗМІЩЕННЯ ПОЖЕЖНИХ СПОВІЩУВАЧІВ І ТРАСУВАННЯ ШЛЕЙФІВ ПОЖЕЖНОЇ СИГНАЛІЗАЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

Магістрант Д.В. Рубан, викладач О.А. Антошкін*

*керівник роботи

Національний університет цивільного захисту України, м. Харків

Зниження вартості обладнання об'єкту системою пожежної сигналізації (СПС) за умови зберігання ефективності її роботи може бути досягнуто за рахунок зменшення витрат на закупівлю складових для цієї системи – пожежних сповіщувачів (ПС), приймально-контрольних приладів (ПКП), провідникової продукції та ін. Зараз при оптимізації складу системи, як правило, орієнтуються на зменшення кількості більш коштовного обладнання – ПС, ПКП, допоміжних блоків та модулів. А кількості провідникової продукції, метр якої, у порівнянні з іншим обладнанням, коштує відносно недорого, належної уваги не приділяється. Хоча, враховуючи сумарну довжину дротів у розгалужених СПС, навіть 5 % економія може трансформуватися в значну суму. Тому вдосконалення СПС шляхом моделювання процедури розміщення ПС і трасування шлейфів з подальшою оптимізацією загальної вартості проекту протипожежного захисту є актуальною проблемою.

Питання проектування систем пожежної сигналізації регламентуються в [1, 2]. Рішенню задачі оптимального розміщення ПС приділяли уваги багато вчених. Так у роботах [3-5] автори оптимізують решітчасте чотирикутне розміщення ПС. У роботі [6] розглядається питання розміщення приладів виявлення загоряння в системах автоматичного протипожежного захисту за шаховою схемою. Випадкове розміщення сенсорних датчиків у області розглядалося в роботі [7].

У роботі [8] було показано, що задача розміщення пожежних сповіщувачів може бути сформульована як задача покриття довільної області кругами.

На підставі засобів моделювання відносин між об'єктами в задачах кругового покриття в роботі [9] була побудована загальна математична модель задачі покриття.

Незважаючи на велику кількість спроб вирішити задачу оптимального покриття області колами та оптимізувати довжину ламаної, що поєднує окремі точки, сумісна оптимізація розміщення датчиків і довжини мережі, що їх поєднує, не виконувалась. Тому задачею даної роботи є розробка математичної моделі процедури розміщення ПС і трасування шлейфів пожежної сигналізації.

При трасуванні дротових з'єднань у СПС дуже важливим є врахування технологічних обмежень, тому що використовуються два основних види

дротових з'єднань: кільцеве з більшою кількістю датчиків і радіальне, коли з однієї точки може виходити кілька шлейфів з обмеженою кількістю датчиків на кожному.

Перша задача є класичною задачею комівояжера. Для розв'язання задач комівояжера великих розмірностей був розроблений ефективний «k-орт алгоритм» [10].

Задача побудови радіального з'єднання можна представити у вигляді варіанта задачі маршрутизації (без повернення в стартову точку), якщо інтерпретувати точки встановлення ПС як пункти доставки з потребою в 1 одиницю вантажу й обмежити вантажопідйомність транспорту максимальною кількістю датчиків у шлейфі. Оскільки задача розміщення ПС може мати кілька десятків і, навіть, сотень, вузлів і містить у собі набір додаткових обмежень, які ще більше ускладнюють проблему, для розв'язання задачі використовуються метаевристичні методи, наприклад [11].

Для моделювання задачі оптимізації провідної сенсорної мережі для системи пожежної сигналізації до моделі, що наведена в роботі [9], вносяться наступні зміни:

- у систему додаткових обмежень вносяться умови належності сенсорів області з урахуванням мінімально припустимих відстаней до границі області (у загальному випадку описуються за допомогою мінімаксних ϕ -функцій).

- у систему додаткових обмежень вносяться умови неналежності центрів сенсорів областям заборони (у загальному випадку описуються за допомогою мінімаксних ϕ -функцій).

- у систему додаткових обмежень задачі вносяться мінімально припустимі відстані між центрами сенсорів (описуються за допомогою всюди гладкої ϕ -функції).

- мінімізується функція цілі, що представляє собою довжину траси.

Для вибору методу розв'язання виконаємо дослідження моделі, що була отримана. У загальному випадку задача являє собою задачу негладкої оптимізації. Це пояснюється тим, що принаймні одна з розглянутих в описі області припустимих розв'язків задачі функція, в загальному випадку, є мінімаксною.

У деяких випадках (наприклад, коли кожна з компонентів зв'язності області, що підлягає покриттю, описана одною аналітичною нерівністю) модель з роботи [9] описує класичну задачу нелінійного програмування.

В інших випадках (наприклад, коли всі компоненти області, що підлягає покриттю, є опуклими багатокутниками) модель з роботи [9] описує класичну задачу нелінійного програмування після заміни в функції належності на функцію квазі-належності. Платою при цьому служить зростання розмірності задачі.

Висновки. Таким чином, описана й досліджена узагальнена математична модель оптимального розміщення ПС й трасування шлейфів. Незважаючи на розмаїтість постановок задач покриття та прокладання трас,

які породжується науковою й практичною необхідністю, узагальнена математична модель, описує безліч задач покриття областей складної форми з урахуванням спеціальних обмежень.

Посилання

1. Системи протипожежного захисту : ДБН В.2.5–56–2014 [Чинний від 2015-07-01]. К. : ДП «Укрархбудінформ». 2014. 127 с.
2. Системи пожежної сигналізації та оповіщення. Частина 14. Настанови щодо побудови, проектування, монтування, введення в експлуатацію, експлуатування і технічного обслуговування (CEN/TS 54-14:2004, IDT) : ДСТУ-Н CEN/TS 54-14:2009. [Чинний від 2010-01-01]. К. : Держспоживстандарт України, 2009. 68 с.
3. Бабуров В.П., Колосов И.С., Пранов Б.М. Размещение автоматических пожарных извещателей с учетом степени перекрытия защищаемой площади // Пожарная техника, тактика и автоматические установки пожаротушения. М : ВНИИПО. 1975. С. 118–123.
4. Родэ А.А., Рыжов А.М., Яйлиян Р.А. К вопросу о рациональном размещении тепловых пожарных извещателей в помещении // Автоматическое тушение пожаров. М : ВНИИПО. 1975. С. 25-33.
5. 9. Родэ А.А., Борисов В.С., Рыжов А.М. Определение времени срабатывания извещателей, реагирующих на повышение температуры в помещении // Пожарная техника и тушение пожаров. Информационный сборник. М.: Стройиздат. 1974. № 12. С. 88-94.
6. Бондаренко С.Н., Дрога М.А. Формализация методики размещения спринклерных оросителей по шахматной схеме // Проблемы пожарной безопасности. 2012. №32. С. 26-31.
7. Hall P. Introduction to the Theory of Coverage Processes. John Wiley & Sons Incorporated, 1988. 432 p.
8. Johnson D. S., McGeoch L. A. The travelling salesman problem: a case study // Local Search in Combinatorial Optimization / E. Aarts, J. K. Lenstra, etc. Princeton : Princeton University Press, 2003. P. 215–310.
9. Chen Si., Golden B., Wasil E. Split delivery vehicle routing problem: Applications, algorithms, test problems, and computational results // Networks. 2007. Vol. 49. Iss. 4. P. 318–329.
10. Антошкин А. А., Комяк В. М., Романова Т. Е. Особенности построения математической модели задачи покрытия в системах автоматической противопожарной защиты // Радиоэлектроника и информатика. Харьков : ХНУРЭ. 2001. № 1. С. 75–78.
11. Antoshkin O., Pankratov O. Construction of optimal wire sensor network for the area of complex shape // Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. 2016. Vol. 6, N 4(84). P. 45-53. Way of Access : DOI: 10.15587/1729-4061.2016.86171.

СЕКЦІЯ 3
«ІНФОРМАТИКА, КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ, ІТ ТЕХНОЛОГІЇ.
МАТЕМАТИКА»

WORKSHOP 3
«INFORMATICS, COMPUTER SCIENCE, IT-TECHNOLOGY. MATH»

Авер'янова Н.М. Створення опитувань і тестувань засобами GOOGLE FORMS	163
Рубан Д.В., Антошкін О.А. Особливості розв'язку сумісної задачі розміщення пожежних сповіщувачів і трасування шлейфів пожежної сигналізації з використанням методів математичного моделювання	166
Волошина О.В., Швай О.Л. Історія виникнення кватерніонів та їх застосування	169
Григоренко С.М., Лись Д.А. Особливості застосування бездротових промислових протоколів передачі даних у системах моніторингу газових та нафтових родовищ	171
Долгіх А.О., Байбуз О.Г. Прогнозування фінансових часових рядів з використанням нейронної мережі	174
Залізецький В.В., Черняк О.І. Вирішення проблем локалізації в мультимодульній структурі програмного забезпечення	179
Ковальов Я.С., Алпаєв М.Є. Програмування технологічних розрахунків при проектуванні гарячої прокатки смуг	182
Копитько А.В., Голуб М.С., Левченко А.О. Функционирование программных модулей интеллектуальной СППР пользователей Интернет-магазинов	186
Майданний Д.А., Денисенко Я.В., Соловйова І.А., Николаєнко Ю.М. Технологічне проектування сучасного міні-заводу	189
Максимов В.В., Сивко І.В., Соловйова І.А., Николаєнко Ю.М. Порівняльний аналіз методик розрахунків напруження безоправочного волочіння	193
Минко А.Н. Полипараметрическое проектирование электромеханических преобразователей энергии	196
Михальцова А.Е., Голуб М.С., Левченко А.О. Особенности реализации баз данных для функционирования интеллектуальной СППР пользователей Интернет-магазинов	201
Міхальцова А.Є., Мамашова А.І., Левченко А.О. Обґрунтування практичних рішень створення інтелектуальної СППР користувачів Інтернет-магазинів	203

Василевич В.Ю., Токарева В.І. Генезис державного регулювання діяльності юридичної служби в Україні	343
Гандзюк Б.В., Филипчук С.В. Специфіка християнства в Китаї	346
Грицько Т.Г., Олійник Я.Б. Чинники формування інтелектуального потенціалу у Херсонській області	349
Гришко Ю.Ю., Українець Л.Ф. Виділення оказіональних одиниць у межах контексту	352
Грищенко О.П. Особливості впровадження пробації в Україні	356
Єфремова О.П. Поняття «пробація» у законодавстві зарубіжних країн	359
Зінченко С.М., Бобкова Л.О., Зінченко А.Л. Професійна та соціальна адаптація студентів-учасників бойових дій як фактор формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців	362
Литвиненко О.А., Остроушко О.В., Кузнецов А.А. “Государство всеобщего благоденствия” – сущности и функции доктрины	368
Михайленко Л.М., Самойленко-Тидір В.А. Соціально-психологічна реабілітація та адаптація учасників бойових дій	372
Пасько Г.М. Типові засоби вербалізації концепту «coffee» в англомовному Інтернет-дискурсі	376
Проскурина Е.А. Влияние новых информационных технологий на политическую культуру: критерии важности	378
Рудописова В.В., Каковкіна О.М. Становище ісламської спільноти у сучасній Сербії	384
Солянік А.О., Зінченко В.М. Дотримання мовних прав споживачів реклами в Інтернет-мережі	387
Тищенко С.О., Михайленко Л.М. Психологічні особливості жінки у бізнесі ...	389
Тріфонова Д.О., Зінченко В.М. Аналіз окремих постатей в сучасній українській літературі (на прикладі творчості Сергія Жадана)	393

Наукове видання

X Міжнародна конференція молодих вчених
«Молоді вчені 2019 – від теорії до практики»
07 березня 2019 р., м. Дніпро, Україна

МАТЕРІАЛИ

Українською, англійською, російською та болгарською мовами

Відповідальні за випуск: Ступак Ю. О., Журавель О.П.

Укладачі: Хохлова Т. С., Ступак Ю.О.

Комп'ютерна верстка Ступак Ю.О.

Технічний редактор Ступак Ю.О.

Здано на складання 20.03.19. Підписано до друку 22.03.19.
Формат 60x84/16 Папір офсетний. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 23,48. Наклад 200
прим. Замовлення № 2053

ТОВ «Дніпровський освітній центр»
49000, Україна, м. Дніпро, вул. Володимира Вернадського, 1/2

Видавництво «Дике Поле»
Україна, 69063, м. Запоріжжя, вул. Троїцька, 31-А.
Тел.: (061) 213-75-95; 213-75-05.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи 33 № 004 від 23.08.2001 р.

ISBN 978-617-7433-77-3

X Міжнародна конференція молодих вчених «Молоді вчені 2019 - від теорії до практики» (07 березня 2019 р., м. Дніпро, Україна): Упорядники: Хохлова Т.С., Ступак Ю.О. – Дніпро, 2019. – 404 с.

Збірник містить доповіді у вигляді тез та статей (109 доповідей), які надійшли до Оргкомітету X Міжнародної конференції молодих вчених «Молоді вчені 2019 - від теорії до практики» до 01 березня 2019 р. та прийняті до опублікування.